نارِەزایەتی خەڵكی كوردستان پێویستی بە ڕێكخراوبون هەیە!

سامان كەریم
zaryak@yahoo.com

دەسەلأتی ناسیونالیزمی كورد لە هەردوو ئیدارەكە وەلامی ئەم پرسیارە یان ئەم مەسەلەیە بە نێگەتیڤ دەدەنەوە. وەلامی ئەوان چەند ڕوویەكی سەرەكی لە خۆ دەگرێت. لەلایەك بە بەلێنو پەیمانی بێناوەرۆكو پووچو هەروەها بە سەركوتی بێ پەردە، لەلایەكی دیكەوە بە ڕاگرتنی خوێندكارانو لاوانو مامۆستایانو فەرمانبەرانو كرێكارانو ژنان... لە چاوەڕوانیداو لە جارێكی دیكەدا بە چەواشەكاریو سەرلێتێكدان لە ڕێگای دەیان ڕێكخراوی لاوانو خوێندكارانو مامۆستایانو فەرمانبەرانو ژنانی سەر بەخۆیانەوە كە بەشێوەیەكی تایبەت پێكهاتوونو ئیمكاناتێكی زۆریان بۆ سەرف دەكرێت لە پێناو ئابلوقەدانی نارِەزایەتیەكانو بەتاڵكردنەوەی ناوەرۆكی خەباتكارانەیان و نیشاندانی ئەم ڕێكخراوانە وەك ڕێكخراوی واقعی ئەو چینو توێژانە.

خوێندكارانو لاوانو فەرمانبەرانو كرێكارانو مامۆستایان... خۆیان شاهیدی ئەو ڕاستیەن كە ئەو ڕێكخراوانە جگە لە لەباربردنی نارِەزایەتیو خەباتی ئەوان كارێكی دیكەیان نەگرتۆتە ئەستۆ. بێ هۆ نیە كە تەواوی نارِەزایەتیو خۆپیشاندانەكانی خەلك بە هەموو چینو توێژەكانەوە لە دەرەوەی ئەو ڕێكخراوو كۆمەڵەو یەكێتیانە ڕو دەداتو لە بەرانبەر دەسەلأتداراندا دەوەستنەوە.

ئەگەر سەرنجێك بدەین لە نارِەزایەتیەكانی ساڵی ڕابوردوو لە خۆپیشاندانی خوێندكارانی زانكۆی سلێمانیەوە بگرە تاكو دەگاتە خۆپیشاندانەكانی خەڵكی ڕانیەو كەلارو ئاكرێو كەركوكو هەڵەبجەو خوێندكارانی كۆیەو چەمچەماڵو كرێكارانی شارەوانی لە دیانەو خۆپیشاندانی مانگی ئازاری ئەمساڵی خەڵكی دهۆك... وەبەتایبەت نارِەزایەتیەكانی ئەم دواییە، دەبینین كە ئاستێك لە ڕێكخراوبونی لەگەڵ خۆیدا هێناوەتە پێشو لەهەمانكاتدا دەیان هەڵسوڕاوو ڕابەری تازەو خوێن گەرمی محەلی هێناوەتە نێو گۆڕەپانی خەباتی سیاسیەوە و لەئاستی قەزاو ناحیەو یان چەند گەرەكێكی شارێكدا وەك خەمخۆرو تەنانەت نوێنەری ئەو جێگایانە ناساندونیو لە ئاستێكیشدا شێوەی جۆراوجۆی لە خۆرێكخراوكردنی هەڵسوڕاوانو ڕابەرانی ئەم نارِەزایەتیانەی هێناوەتە ئاراوە ، ئەمە جگە لەوەی كە نارِەزایەتیەكان بە دەوری ژمارەیەك لە خواستو داواكاری ڕۆشندا هاتونەتە مەیدان. بەلاّم نارِەزایەتیەكان تا ئێستا لەگەڵ چەند كەموكوڕییەكی سەرەكی بەرەو ڕوون.

زوعفی نارِەزایەتیەكان

بەگشتی نارِەزایەتیو خۆپیشاندانەكانی خەڵكی كوردستان كە لەسەروە ئاماژەمان بە هەندێكیان كرد لەگەڵ چەند كەموكوڕییەكی سەرەكیدا بەرەو ڕوون. هەوڵدەدەم گرینگترین ئەو زوعفانە لە چوار تەوەرەی سەرەكیدا كۆبكەمەوەو پاشان یەك بەیەك بە شێوەیەكی ڕۆشنترو هەمەلایەنەتر باسیان لەسەر دەكەین. یەكەم/ نەبونی ڕێكخراوەی جەماوەری چ لە ئاستی محەلی یان لە ئاستی سەراسەری كوردستاندا (مەبەست لەم خالە دابینكردنی ڕابەریەكی یەكگرتوو ڕێكخراوە بۆ نارِەزایەتیەكان). دووەم/ لە ئاستی محەلیدا دەچێتە پێشەوەو سەراسەری نیە. سێهەم/ دروشمو داواكارییەكان ئەگەرچی ڕۆشننو لە واقعیدا یەكن بەلاّم لە شێوەی محەلیو پەرتو بلاّودا دێنە ئاراوە. چوارەم/ ئاسۆی سیاسی نارِەزایەتیەكان ڕۆشن نیە (مەبەست لەم خالە دیاریكردنی ئاراستەی سیاسی نارِەزایەتیەكانە بەرەو كەناڵی گونجاوو دروستی خۆی كە لەگەڵ خواستی سەرەكی خەڵكی كوردستاندا بێتەوە).

دابینكردنی ڕابەری سەراسەری بۆ نارِەزایەتیەكان

سەركەوتنو بەئاكام گەیاندنی نارِەزایەتیە جەماوەرییەكانی خوێندكاران، لاوان، مامۆستایان، پیشەوەران، كرێكاران... خەڵكی قەزا، ناحیە یان شارێك بەبێ بوونی ڕابەرییەكی یەكدەستو یەكگرتوو وەخاوەن ئاسۆیەكی سیاسی ڕۆشن مەیسەر نابێت. سەرنجێكی كورت بەسە بۆ ئەوەی كە درك بكرێت زوعفی سەرەكی نارِەزایەتیەكانی ساڵی ڕابوردوو ئەمساڵیش نەبونی ڕێكخراوەیە، یان بە مانایەكی دیكە نەبوونی ڕابەرییەكی یەكدەستو هاوئاهەنگە، كە ئاسۆی سیاسی بزوتنەوەكەی لا ڕۆشنەو دەزانێت چۆن ئاراستەی بكات. خوێندكاران ولاوان یان مامۆستایانو فەرمانبەرانو كرێكاران لە سلێمانی لە هەولێر لە دیانە، یان خەڵكی ڕانیەو هەڵەبجەو كەلارو دهۆكو كەركوكو ئاكری هیچ كامیان خاوەنی ڕێكخراوی خۆیان نەبوون، ئەگەرچی ئێمە لەئاستێكی كەم وە نزمدا لە كەلارو ڕانیە شاهیدی ئاستێك لە ڕێكخراوبون هەین، بەلاّم هێشتا زۆر دوورە لە بونی ڕێكخراوەیەك كە جەماوەری ئەو شوێنانە خۆیان پێبناسنەوەو بەبەشێك لە خۆیانی بزانن. بەلاّم سەرەڕای ئەم كەموكوڕیە گەورەیە لە تەواوی نارِەزایەتیەكاندا ئێمە شاهیدی دەركەوتنو هاتنەمەیدانی ژمارەیەكی بەرچاوی ڕابەرانی محەلی هەین لەو شوێنانەدا. كە سیمای سەرەكی ئەم ڕابەرایەتیە، تازەكاریو تاڕادەیەكی زۆر بێ تەجروبەییە. بەلاّم لەهەمانكاتدا ڕابەرانێكی تازەو خوێن گەرمو تیژ لەسەر خواستو داواكارییەكان، چەپو ئازادیخواز لەڕووی بیركردنەوەوە. كە پێویستە لەلایەن خەڵكی ئەو شوێنانەوە پشتیان پێ ببەسترێت.

بونی ئەم بەشە پێشڕەوو رادیكاڵو چەپە لە ڕیزی پێشەوەی نارِەزایەتیەكاندا، بەوە گەیشتوە كە خۆیان لە شێوەی جۆاوجۆری وەك دەستەكانی داكۆكیو گروپو تۆڕی ڕابەری شێوە جیاوازدا ڕێكخراوبكەن. ئەمە سەرەتایەكی پۆزەتیڤە بۆ ڕێكخراوكردنی نارِەزایەتیەكان وهەروەها بۆپێكهێنانی ڕێكخراوەی جەماوەریو دابینكردنی ڕابەری محەلیو سەراسەری هەر بزوتنەوەیەكی جەماوەری. لە ئێستادا خالێ گرینگ كۆبونەوەو یەكگرتووبونی ئەم ڕیزەیە لە ڕابەرانو هەڵسوڕاوانی نارِەزایەتیەكان، كەخۆیان لە دەستەكانو شێوەی تری جیاوازدا ڕێكخراونو پێویستە لە ئاستی سەراسەریدا شێوەیەكی گونجاو لە ڕێكخراوبون بدەن بەخۆیان، لە ئاستی كوردستاندا یان تەنانەت

دەكریت لە سەرەتاوە لە ئاستی هەر پاریزگایەكدا بێت. دیارە هەنگاوێكی لەم چەشنە نەك ڕیگر نیە بۆنمونە لە بەردەم پێكهێنانی ڕیكخراوەیەكی خویندكاران یان لاوان یان مامۆستایان یان ڕیكخراوەیەكی محەلی لە ئاستی قەزا یان ناحیەیەكدا، بەڵكو ڕاستەوخۆ دەبێتە هۆی بەهێز بونی گشت بزوتنەوەكەو بە قازانجی دابینكردنی ڕابەرییەكی سەراسەری تەواو دەبێت.

سەراسەریكردنەوەی ناڕەزایەتیەكان

بەپێی حوكمی گشتیو قاعیدە كاتیك ڕابەری ناڕەزایەتیەكان ڕابەرییەكی سەراسەری نیە، ئەوكات ناڕەزایەتیەكانیش بەشێوەی پەرتوبلاوو محەلی دەچنە پێشەوەو ڕودەدەن. بەلاّم كاتیك سەرنج دەدەینە ناڕەزایەتیەكانی ساڵی ڕابوردوو وە ئەوانەی كە لە ئەمساڵیشدا ڕویان داوە، ئەوكات دەبینین كە زۆربەی زۆری ناڕەزایەتیەكان لەشارو قەزاكاندا هەمان ناوەڕۆكو داواكارییان هەبوە، وەك ناڕەزایەتیەكانی كەلار، ڕانیە، كەركوك، هەلەبجە... بەلام هەركامیان بەجیاو بەبێ ئاگاداری لەیەكتری ڕودەدەنو تەنانەت ماوەیەكی زۆریش هەیە لەنێوان هەریەكەیاندا. ئەم دیاردەیە پێش هەر شتێك محەلی بوونو پەرتو بلاّوی ناڕەزایەتیەكان دەردەخات.

سەرەتای سەراسەریكردنەوەی ناڕەزایەتیەكان لە ڕیگای دابینكردنی ڕابەریەكی سەراسەریو یەكگرتوو ئاسۆ ڕۆشنەوە مەیسەر دەبێت. كە لەسەرەوە ئاماژەمان پیدا. بۆ ئەوەی ئەم ڕابەرە سەراسەرییە مەیسەر بێت هەر ئەوەندە كافی‌نیە بەشێوەیەكی میكانیكی ڕابەرانی محەلی شوێنە جیاجیاكان كۆبكرێنەوەو لە شێوەیەكی ڕیكخراوەییدا خۆیان ڕیكخراو بكەن، بەڵكو ئەم هەنگاوە سیاسیە پێویستی بەوە هەیە كە ئەم ڕابەرو هەڵسوڕاوانەی ناڕەزایەتیەكان بەدەوری نەخشەیەكی سەراسەری ڕۆشندا یەكگرتوو ڕیكخراوبن. نەخشەیەك كە ڕووی لەوەیە تەواوی خواستو داواكارییەكانی خەڵكی كوردستانو بەشە جۆراو جۆرەكانی لە خویندكارو لاوەوە بگرە تاكو دەگاتە مامۆستایانو فەرمانبەرانو كریكارانو ... لە شێوەی نەخشە كارێكی ڕۆشنو سەراسەریدا بهێنێتە دەرەوەو فۆرمۆلەی بكات، كە بتوانێت ناڕەزایەتی بەشە جۆراوجۆرەكانی خەڵكی كوردستان بەرەو ئاراستەیەك بەرێت كە ئامانجی ناڕەزایەتیەكان لەباری كۆمەلایەتیو سیاسیو داواكارییە فەورییەكانەوە بەشێوەیەكی ڕۆشن دیاری بكاتو شێوەی ڕابەریكردنو ڕیكخراوبونو میكانیزمی بردنە پێشەوەیانو پەیوەندی نێوان ڕیكخراوە جیاوازو جۆراجۆرەكانی خویندكارانو لاوانو مامۆستایان(كە پیكهاتن)... هەم بەیەكەوە وە هەم لەگەل ڕابەری سەراسەریدا ڕیكخراو بكاتو ڕۆشنی بكاتەوە. بۆ نمونە ئەگەر ڕیكخراوەیەكی خویندكاران یان مامۆستایان پێكهات پەیوەندی چۆن دەبیت لەگەل ڕیكخراوەی سەراسەریدا یان لەگەل ڕابەری سەراسەریدا. وە لەهەمان كاتدا پێویستە ئەوە ڕۆشن بێت بەپێی بوونی چەند ڕیكخراو دەكرێت نوێنەرانی هەڵبژێردراوی ڕیكخراوەكان جیگای ڕابەری كاتی بگرنەوە. واتە بەپێی هەلومەرجی ناڕەزایەتیەكانی ئێستای كوردستان ڕابەرانو هەڵسوڕاوانی ناڕەزایەتیەكان ناچارن كە لەسەرەتاوە ڕابەریەكی كاتی بۆ ئەم كارە مەیسەر بكەن كە كارەكەی ئەوەبێت بزوتنەوەی نارەزایەتیو پێشكەوتوخوازی كوردستان بگەیەنێتە ئاست ڕیكخراویكی سەراسەریو یەكگرتوو خاوەن ڕابەرییەكی ئاسۆ ڕۆشنو یەكگرتوو.

لە لایەكی دیكەوە ئێمە بەهەمان شێوە دەبینین كە ناڕەزایەتی توێژێك بەهەمان شێوە پەرتو بلاّوو دوور لەیەك ڕوو دەدەن. لەمبارەوە نمونەی ناڕەزایەتیەكانی خوێندكاران گەلێك بەرچاوە. ناڕەزایەتی خویندكارانی زانكۆی هەولیر، زانكۆی سلێمانیو زانكۆی كۆیە یان خویندكارانی هەڵەبجە لەهەولیر یان خویندكارانی چەمچەماڵ لە سلێمانی، كە زۆربەی زۆری ئەم ناڕەزایەتیانە هەمان خواستیان هەیە یان خواستەكانیان زۆر نزیكن لەیەكەوە، بەلاّم دەبینین كە پەرتو بلاوون وتەنانەت لە هەندێ جیگدا دەبینین كە خویندكاران ڕازی نابن بەوەی نوێنەریان هەبیت واتا ڕازی نابن بەوەی كە ڕابەری بۆخۆیان دیاریبكەن یان هەڵبژێرن وەك لە ناڕەزایەتی خویندكارانی چەمچەمال لە سلێمانی بینیمان. هەروەها پەیوەندییەكی خەباتكارانەو ڕیكخراو لەنیوان بەشی پێشڕەوو هەڵسوراوانی ناڕەزایەتیەكانی زانكۆكاندا نابینین، ئەگەر چی بێگومان لە نیوان خویندكاراندا هەر بەوپێیەی كە خۆپیشاندانەكان شێوەیەكی سەرەتایی لە ڕیكخراوبونی لە خۆ گرتوە، دەكریت ئیمە شاهیدی ئاستێكی ئەگەرچی نزم بێت لە خۆ ریكخراوكردنی ئەم بەشە پێشڕەوە هەین. مەسەلەی سەرەكی لیرەدا ئەوەیە كە بەشی پێشڕەوو پێشكەوتوخوازی هەڵسوراوانی نێو خویندكاران لە شارەكانی سلێمانیو دهۆكو هەولیرو كۆیەو... لەسەرەتاوە خۆیان یەكگرتوو ڕیكخراوبكەن بەدەوری ڕیكخراویكی خویندكاراندا (دەكرێت ناوی لیژنەی دامەزرینەری كاتی یان هەر ناوێكی دیكە بێت) كە بتوانێت ئامانجو خواستەكانیان بۆ دابین بكات. تەنانەت دەكرێت لەسەرەتاوە لە زانكۆیەك لە زانكۆكانەوە دەست پێبكرێت پاشان پەل بهاوێ بۆ زانكۆكانی تر. ئەم حەرەكەتە نەك لەگەل حەرەكەتەكەی كە لەسەرەوە ئاماژەمان پیكرد بۆ پیكهێنانی ریكخراوەیەكی سەراسەری خەلكی كوردستان ناتەبا نیە بەڵكو هۆكارێكی گەلێك یارمەتیدەرە لە پێناو گەیشتن بەو ئامانجەو زەمینەیەكی كۆمەلایەتی بەهیزتری بۆ ئامادەكات.

بەم پێیەو كە گەیشتنیە بارێكی بابەتی لەم چەشنە، ئەوكات لەباری پراتیكی‌یەوە دەكرێت نەخشەی سەراسەریكردنەوەی خواستو داواكارییەكانو دروشمەكانو شێوەی بەڕیوەبردنی ناڕەزایەتیەكان بەشێوەیەكی فراوانتر بەرینە پێشەوە. ئەگەرچی لەسەرەتاوە مەرج نیە ئەو حالەتە تەواوی كوردستان بگرێەوە، یان بلێین بۆ نمونە تەواوی زانكۆكان بگرێتەوە. ئەم حالەتە فراوانە جەماوەرییە پەیوەندی هەیە بەپەلهاویشتنی ڕیكخراوە سەراسەریەكەوە لە نیو جەماوەردا، ڕیكخراوی خویندكاران لە نیو خوێندكاراندا...

ئاسۆی سیاسی ناڕەزایەتیەكان (ئامانجی سیاسی)

ئەم باسە گرنگیەكی هێجگار حەیاتی هەیە بۆ سەرخستنو یەكگرتوو كردنی ناڕەزایەتیەكانی خەلكی كوردستان. بەلاّم مەبەست لەم خاڵە چیە؟! ئایا مەسەلەكە ئەوەیە دەبیت هەموو ناڕەزایەتیەك سیاسی بكرێتەوە، یان هەموو ناڕەزایەتیەك سیاسیە؟ یان بەبێ بوونی ئاسۆو ئامانجێكی سیاسی ڕۆشن ناڕەزایتیەكان ناكرێن یان ناگەنە ئەنجامی خوازراو؟. تەوەرەی سەرەكی باسەكە ئەوەیە كە لە ئەمڕۆی هەلومەرجی سیاسیو كۆمەلایەتی كوردستاندا، لەكاتێكدا كە تا ئێستا میلیشیا فەرمانڕەوایەو كۆنترۆلی تەواوی كەناڵو ڕیرەوەكانی ژیانی كردوە. دەستورو یاسایەك كە بەڕێوە دەچێت، دەستورو یاسایەكی میلیشیاییە بۆیە بەبروای من هەر

مەسەلەیەك كە نارەزایەتی بەرانبەر دەكرێت ڕاستەوخۆ دەگۆڕێت بۆ مەسەلەیەكی سیاسی. ئەگەرچی خواستو داوكارییەك كە دەخوازریتو بەرزدەكرێتەوە، لەوانەیە هیچ هێماو نیشانەیەكی سیاسیان پێوەنەبێ، بۆنمونە قیرتاوكردنی شەقامەكان یان دابینكردنی كارەبا... ئەم خواستانە خواستێكن كە دەچنە خانەی خواستی دابینكردنی خزمەتگوزارییە گشتیە مەدەنیەكانەوە یان خواستی زیادكردنی موچە بەتەواوی خواستێكی ئابورییە، بەلام لە ناوچەیەكدا كە تەنها دەسەلاتێك هەبیت دەسەلاتی ئەحزابی سیاسیەو یاساو دەستورەكانی بەتەواوی یاساو ڕێسایەك بن كە لە خزمەت بالادەستی حزبی دەسەلاتداردا نوسرابنو كاریان پێبكرێت ئەوكات هەر خواستو داوایەك كە لەبەرژەوەندی خەڵكدا بێت ڕاستەوخۆ زەربە لە بەرژەوەندی حزبی دەسەلاتدار دەدات. بۆیە هەموو خواستەكان بمانەوێت یان نا ئەوا سیاسی دەبنەوەو ئیمەیجێكی سیاسی وەردەگرن. زیادكردنی مووچە لە ولاتیكی نورماڵدا كە خاوەنی دەستورو یاسای مەدەنی بێت وەك حالەتێكی ئاسایی وەردەگیرێتو لەسایەی سەندیكاو یەكێتیەكانەوە یان لەڕێگای نوێنەرانی كرێكارانەوە وتووێژ لەگەل خاوەن كار جا دەوڵەتی بیت یان تایبەتی دەكرێتو زۆر جار دەگەنە ئەنجامێك، بەبێ ئەوەی هەرایەكی گەورە دروست ببێت. بەلاّم لەكوردستان خواستی زیادكردنی موچە ئەگەر بێتە دی زەربەیەكی گەورەیە لە فەسادو فەرهودێك كەلایەن حزبە دەسەلاتدارەكانەوە دەكرێتو بەشی ئەوان لە بردنو لوشدانی سەروەتی كۆمەڵگا كەم دەكاتەوە بۆیە ڕاستەوخۆ ئەوان بە ڕوبەڕو بونەوەی دەبینن لەگەل دەسەلاتدارێتی خۆیانداو بەم پێیەش دەبێتە مەسەلەیەكی سیاسی. یان خواستی گۆڕینی سیستەمی خویندن بە سیستەمێكی موتەمەدنو پێشكەوتو كە خورافاتی ئاینیو نەتەوەپەرستی تێدا نەبێت، ئەمە خواستێكە لە ولاتیكی موتەمەدندا ڕاستەوخۆ دەبێتە كارێكی ئەكادمیكو دەدرێتە لیژنەیەكی ئەكادیمی پسپۆرو بە شێوەیەكی ڕۆتین دەچێتە پێشەوە بەلام لەكوردستاندا، ئەم خواستە دەبێتە دژایەتی وەستان لەگەڵ فەرهەنگو كلتورو عاداتو ڕۆشنبیری ئەحزابی دەسەلاتدارو بەم پێیەش لەم خواستەدا زەعیف بونو هاتنە خوارەوەی ئۆتۆریتەی سیاسی خۆی دەبینیت...

پاش ئەم ڕۆشنكردنەوە كورتە، كە دەكریت زیاتر لەلایەنە جۆاوجۆرەكانی بكۆلینەوەو باسیان لەسەر بكەین، تەوەرەی سەرەكی نارەزایەتیەكانی ئێستای كوردستان، هەر لە پێشەوە (بەبێ ئەوەی ڕاگەیەنرابێت) چوارچیوەو تابلۆی سیاسیو دەسەلاتدارێتی ناسیونالیزمی كوردی بۆ قبولەو پێی وایە دەكرێت لەو چوارچێوەیەدا ریفۆرمێكی سیاسی ڕیشەیی بكریتو هەلومەرجی ژیانو گوزەران و ئاستی ئازادییە سیاسیەكان لەسایەی ئەودا دەستەبەر دەكرێت! ئەم ئاسۆ سیاسیە جگە لە خۆشباوەری هیچی دیكە ناگەیەنێت. چونكە لەوانەیە دەسەلات جا دەسەلاتی میلیشایی یان دكتاتۆری بێت لە ژێر زەختو زۆری نارەزایەتی جەماوەریدا پاشەكشەیەك بكاتو هەندی خواست جێبەجێبكات بەلام ئەوە ریفۆرمی سیاسی-كۆمەلایەتی نیە، كە ببێتە مەبنایەكی جیگیرو سەقامگیری كۆمەلایەتی كە لایەنی كەم بۆ دەیەیەك خەلك لەسایەیدا پیشوو بدەنو گرەنتی ئەوەیان هەبێت كە "دەوڵەت" پاشەكشەی لێناكات یان ناتوانێت پاشەكشەی لێ بكات. بەڵكو ئەوە نارەزایەتیو دەنگی "نا"ی ئامادەی سەر شەقامو گەرەگو زانكۆو كارگەكانە كە وا دەكات دەسەلات پاشەكشەیەكی كاتی بكاتو بە كۆمەلێك پەیمانو بەلێن دەیەوێت كۆتایی بە نارەزایەتی خەلك بهێنێتو تەنانەت تا ئێستا ئەم دەسەلاتە لەبەرانبەر خەباتی خەڵكی كوردستاندا تەنها 2 یاسایان هێناوە سەبارەت بەمەسەلەی ژنان كە بۆ خۆیان گالتەی پێدەكەن. بەلاّم لایەنێكی تری مەسەلەكە ئەوەیە كە ئەم نارەزایەتیانە و ئامانجە سیاسیەكەی دەبێت چ ئیمەیجێكی سیاسی بۆ خۆی دیاری بكات؟! لە دوتوێی قەتیس مانو مانەوەی كوردستان لە چوارچیوەی ئێستای جوگرافیای سیاسی عێراقدا كە بەستراوەتەوە بەزنجیرێكی كۆنەپەرستی دەستوری، نارەزایەتی خەڵكی كوردستان ناتوانێت هەنگاوی پتەو ڕوو لە ئایندەیەكی گەش بنێت. تەوەرەی سەرەكی ئەوەیە كە نارەزایەتی خەڵكی كوردستان پێویستە ڕووی لەوە بێت كە كوردستان پێویستە وەدەبیت جیابێتەوەو ولاتیكی سەربەخۆی تیدا دروست بكرێت. دەوڵەتێكی نوێ لە ڕووی ڕیز گرتن لە حورمەتو كەرامەتی ئینسانەوە، تا دەگاتە دابینكردنی مافە سیاسیو مەدەنیو فەردییەكانو تاجیایی دین لە هەموو كاروباریكی دەوڵەتو خویندنو پەروەردەو كاروباری ئیداریو مەدەنیو... بەبروای من كەمتر لەم ئاسۆو ئامانجە، كە زۆر ڕۆشن دیارە لەگەڵ ئاسۆو ئامانجی ناسیونالیزمی كورددا لەبەرانبەر بەیەك وەستاون بەبێ بوونی ئاسۆو ئامانجێكی لەم چەشنە بزوتنەوەی نارەزایەتی خەلكی كوردستان ناتوانێت بگات بە ئەنجامێك كە خۆی دەیەوێتو كە بەگشتی لە ناوەرۆكی نارەزایەتیەكانی خەڵكدا لەماوەی یەك ساڵی ڕابوردودا خۆی نیشان داوە، كە ئامانجو خواستێكی ئینسانیو پێشكەوتوخوازە. بەلاّم ئایا ئەم ئاسۆو ئامانجە پێویستە لە هەموو نارەزایەتیەكدا بەرزبكرێتەوەو بكرێتە دروشمو هاواری بۆ بكرێت؟! نا، مەسەلەكە ئەوەنیە. لە بناغەوە ڕیكەوتنو یەكگرتوبونی ڕابەرییەكە كە لەسە نەخشەیەكی سیاسی ڕیكەوتون بۆ دەركێشانی خەڵكی كوردستان لە كۆسپو تەنگژەكانی بەردەمی. وە بۆ گەیشتن بەم ئامانجە تەواوی نارەزایەتیەكان لە نارەزایەتی گەركێكەوە بگرە تا دەگاتە نارەزایەتی خوێندكارانی زانكۆو فەرمانبەرانو مامۆستایانو كرێكاران ڕێكخراو دەكات لە چوارچێوەی خواستو ویستێكدا كە خۆیان هەیانەو هێز هاوسەنگی ڕیگایان پێدەدات كە بەشێوەیەك لە شێوەكانی نارەزایەتی خۆیان نمایش بكەن. لەهەمانكاتدا ڕۆژانە خەریكی یەكگرتوو كردنو ڕیكخراوكردنی جەماوەری بەرینی كوردستانن بەدەوری هیواو ئامانجێك كە باوەڕیان پێی هەیەو بەدەوریدا یەكگرتوو ڕیكخراوبون. كەواتە هەم بەرزبونەوەی پەنجا هەزار دینار لەموچەی فەرمانبەران زۆر گرینگە بۆ ئەم ڕابەرییە سەراسەریو محەلیانە، وەهەم ئەوەیان بۆ ڕۆشنە كە ئەم بەرزبونەوەیە ماوەیەكی كورت دەخایەنێتو وەردەگیرێتەوە ئەگەر بێتو لە كورەی خەباتێكی سیاسیدا خەریكی ئەوە نەبن كە ئەلتەرناتڤی سیاسی خۆیان دامەزرێنن.

لێرەدا كۆتایی بەم وتارە دەهێنم كەدیارە لەمبارەوە نارەزایەتی خەڵكی كوردستانو توێژە جیاوازەكان پێویستی بەچەندین وتاری جۆراوجۆر هەیە بۆ ڕۆشنكردنەوەی هەموو لایەنەكانی. من بەدەوری خۆم هەوڵ دەدەم كە لەسەر لایەنە جیاوزاەكانی ئەم باسە بنوسم. بەهیوای ئەوەی كە هاوڕیانی دیكە چ لە نێو حزب چ لەئاستی ڕابەرانو هەڵسوڕاوانی نارەزایەتیەكاندا لەمبارەوە درێغی نەكەن. بەتایبەت باسەكانی وەك كاری قانونیو مەسەلەی كاری قانونی لەكوردستاندا، چۆنیەتی بەهیزكردنی كۆمۆنیزم لەدڵی ئەم بزوتنەوەیەدا، حزبی كۆمۆنیستی كرێكاری لەبەرانبەر ئەم بزوتنەوەیەداو ئەركی كادرانو كۆمیتە حزبیەكانی، ڕیكخستنی ڕابەرانو هەڵسوڕاوان لە شكلو شێوەی جیاوازی ڕیكخراوبوونی حزبیو غەیرە حزبیداو چۆنیەتی شكل گرتنی ڕیكخراوە جەماوەرییەكان.... كۆمەڵە باسێكی گرنگن كە لەمبارەوە پێویستن.